

KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA

● INTERVJU Z AKADEMSKIM SLIKARJEM IVANOM SELJAKOM-ČOPIČEM

Narava! — tudi mi smo del nje

Ivan Seljak-Čopič se je rodil 7. decembra 1927 v Idriji. Sedaj stalno živi v Ljubljani, kjer ima tudi svoj atelje, veliko pa ustvarja tudi v majhnem istrskem mestu Grožnjanu.

Zakaj in kdaj ste začeli slikati?
— Posebnih vzrokov ni bilo, do slikanja pa sem imel od nekdanj velike veselje. Kdaj sem začel, niti sam ne vem.

Kakšno tematiko predvsem obravnavate?

— Predvsem pokrajino, pa tudi portrete, figuralne kompozicije, ilustracije itd. Skratka — rišem vse.

Ali lahko poveste, kako se postane slikar?

— Za slikarja je predvsem pomembno, da ima veselje do slikanja. Končamo šolo in imamo poklic, vendar se v slikarstvu vedno izpopolnjujemo. Če hoče, doseči nekaj svojega, mora poznati vse, kar je bilo do tedaj narajenega in temu dodati nekaj svojega.

Kateri so po vašem mnenju naši najboljši slikarji in kakšno je vaše mnenje o našem slikarstvu?

— Razen redkih izjem je naše slikarstvo zelo pod tujim vplivom, kar je velika škoda. V zadnjem času se je nekako izkazalo, da je naše prvo slikarstvo pravzaprav naiva, vendar ne tista tržna, temveč ljudsko slikarstvo, kar je dalo Jugoslaviji tudi sloves. Dalo je tudi prispevek k internacionalnemu slikarstvu. Slikarjev je veliko in težko je sestaviti neke vrste lestvice. Dober slikar je tisti, ki nikogar ne posnema,

ocenjo pa dajejo okusi, ki so različni.

Ali ste v mladosti imeli vzornike in katere slikarje najbolj cenite?

— Ko začne, ima skoraj vsak slikar vzornike. Sam sem iskal

umetnost, japonsko in sploh vse kulture, ki imajo svoje značilnosti.

Kakšno bodočnost ima po vašem mnenju slikarstvo v naši družbi?

— Slikarstvo je — ne glede na družbo — vedno bilo in vedno bo obstajalo. Družba je sredina, v kateri umetnik živi in daje izraz in vsebino slikarstvu. Torej je sli-

Ivan Seljak-Čopič

vzore v prizadevanjih več slikarjev, kako so se osamosvojili, kakšen je bil njihov napor, da so prišli do samosvojega izraza. To so bili vzori. Posnemal pa nisem nikogar, ker je to isto kot kraja. Zelo sem spoštoval Antona Belmira-Kosa, ki je bil tudi moj profesor, potem prof. Zorana Didka itd. Občudujem kitajsko

karstvo odraz okolja, v katerem slikar živi. Dobri umetniki so v vsakem družbenem redu delali ne glede na to, v kakšnem družbenem redu so živeli in kako jih je družba sprejemala, ker tudi prevelika podpora lahko umetnika pokvari. Včasih se pojavljajo politični pritiski npr. takoj po vojni, sedaj pa umetnost kroji trgovina. V slikarstvu se vtiho taplja nekaj popevkarjskega načina slikanja. Žal veliko mladih ljudi zaradi lažje poti podlega tem modnim hitom, kar pa zavlčuje iskanje lastne poti. Najpomembnejše je, da se slikar usmerja v naravo, saj smo tudi mi del nje. Če jo opazuješ, mnogo vidiš in se tudi mnogo naučiš.

Ali se samo od slikarstva da živeti?

— Skromno da, vendar so v začetku velike težave, da si ustvariš svoj eksistenčni minimum. Pozneje, ko najdeš svojo pot, si ustvariš ime in te začnejo ljudje imeti radi. Tedaj moraš delati do maksimuma.

Ali slikate tudi slike o NOB?

— Veliko! Veliko sem tudi ilustriral, in to predvsem pri Pionirskem listu in pri založbi Borec.

Vem, da ste bili tudi vi v NOB. Povejte kaj o slikanju v onih letih.

— V partizane sem prišel še zelo mlad. Po čudnem naključju so me tam odkrili kot risarja. Nekdo je bilo treba narisati šablono za zvezde na kapah. Meni so rekli, naj jih narišem, ker da sem hodil v šolo. Ko so nas poslali v Belo krajino, so prišli do mene in mi rekli, da bodo organizirali miting, jaz pa naj narišem sceno. Na steno sem narisal Marxa, Engelsa, Lenina in Stalina. Zvečer so prišli tovarši iz štaba brigade in moja slika jim je bila tako všeč, da sem bil takoj premeščen v štab za risarja časopisa.

Ali ste tedaj težko prišli do slikarskih potrebščin?

— V začetku sem risal z vsem in na vse, kar sem dobil v roke. Ko pa sem prišel v štab, je bilo za potrebščine bolj poskrbljeno. Tam so bili Dore Klemenčič, Aco Dremelj in Anja Turkov, ki so že prej obiskovali šolo za umetno obrt.

Pogovarjali smo se predvsem o slikanju, imeli pa smo tudi predavanja o slikarstvu in raznih slikarjih. Ko sem se po koncu vojne spominjal, kako sem si predstavljal slike slikarjev, o katerih sem poslušal predavanja, sem bil kar razočaran: nič več niso bile take kot prej!

Ali ste ohranili svoje slike iz NOB?

— Slik iz NOB nisem ohranil, ker sem jih sprva risal za razne scene, kasneje pa so v raznih hajkah propadle ali pa so se izgubile.

Za vaše izčrpne odgovore, tovariš Seljak, najlepša hvala!

MATEJA ŠPAN, 7. c
OŠ VIDE PREGARČ

● ODDELEK KNJIŽNICE JOŽETA MAZOVCA

Glasbena soba

Marsikateri bralec knjižnice, ko si izbere knjige, rad zavije še v glasbeno sobo, da se ob poslušanju svoje priljubljene glasbe sprosti in pozabi na vsakodnevne skrbi. Izbrati lahko med 713 ploščami, na katerih je posneta zelo raznovrstna glasba: 342 plošč je s klasično glasbo, 271 z zabavno, 44 narodno, 11 plošč z revolucionarnimi pesmimi, 26 je plošč pravljic, nekaj pa je tudi govornih plošč in otroških pesmi.

Obiskovalec si lahko vzame ploščo neposredno s police ali pa poišče želeno delo v katalogu; če ve samo naslov pesmi, mu je v pomoč naslovni katalog; če ga zanima samo neka zvrst glasbe, lahko pogleda v sistematski katalog. Vedno pa je tu tudi knjižničarka, ki pomaga pri izbiri, svetuje in tudi vrti plošče. Ko si obiskovalec izbere ploščo, dobi svoje slušalke in se pogreze v enega od dvanajstih foteljev, kjer se lahko prepusti čudovitim zvokom glasbe.

Med ploščami s klasično glasbo so zastopani vsi veliki glasbeni umetniki, od Mozarta, Beethovna, Bacha, Verdija, Puccinija, Haydna, Chopina... v izvedbah znanih orkestrov, dirigentov in solistov (Berlinski filharmoniki, Herbert von Karajan, Dubrovka Tomšič, David Ojstrah, Maria Callas, Mario Del Monaco, Arturo Toscanini... Mladi seveda poslušajo svojo glasbo: The Beatles, Joan Baez, Madness, The Doors, Pankrti, Rolling Stones, Johna Denverja...

Če se zbere skupina ljudi z enakimi željami, lahko poslušajo glasbo prek zvočnika.

Glasbena soba je odprta vsak dan od 10.—19. ure ob sobotah pa od 8. do 13. ure, v njej izmenoma delajo tri knjižničarke. Ena od njih skrbi za nabavo plošč, za njihovo opremo in za kataloge. Dokupovanje plošč je sistematično — od vsakega skladatelja naj bi imeli vsaj njegova najbolj reprezentativna dela. Pri zabavni glasbi je glavni kriterij kvaliteta. O novitetah v glasbeni sobi

NOVITETE V GLASBENI SOBI KNJIŽNICE JOŽETA MAZOVCA

Bedrich Smetana: Moja domovina
Nicolai Gedda: Poznate njemačke arije
Spanische Gitarrenmusik aus fünf Jahrhunderten, Vol. 2
Ragas Hameer5Gara (Ravi Shankar, gitar)
Kenny Rogers: Lady
Irena Grafenauer, flauta
Enrico Caruso: Mladi Caruso
Niccolo Paganini: Šest sonat (Tonko Ninič, violina; Darko Petrinjak, kitara)
Ivan Goran Kovačić: Pjesnik slutnje, borbe i pobjede
Easy Living (B.P. Convention)

● KNJIŽNICA JOŽETA MAZOVCA

Prvi obisk v novih prostorih

Poletje mineva. Igre v naravi, v vodi in na soncu bo treba vsaj za del dneva zamenjati s takimi v zaprtih prostorih. Najljubša priateljica za tako priložnost je gotovo knjiga. Nevsiljivo počaka in razkošno poseže v človekovo dolgočasnost ter jo učinkovito prežene. Torej gremo po knjige! Toda knjižnica Jožeta Mazovca, ki sem je bila vajena, se je preselila. Še vedno je na Zaloški cesti. Nekaj niže kot doslej, le eno avtobusno postajo iz centra niže izstopiš nasproti tržnice, greš mimo Veletekstila in PTT ter obhodiš prelepi novi kulturni dom Španskih borcev, pa odkriješ na drugi strani glavnega vhoda skromen napis knjižnica Jožeta Mazovca, odprta od 8. do 20. ure vsak dan razen nedelje.

Ob vstopu se spominjam sanj iz otroštva. Sanjalo se mi je, da so me zazidali. Bila me je groza popolne teme in ujetosti. Vsa preplašena sem pričela tipati po stenah ozke celice in ugotovila, da sem zazidana med same knjige. Bilo je strašno. Majhen, zadušljiv prostor, ki je dišal po starem papirju in plesnobi, tema in občutek nemoči sta me preplavila do grla. Zavedanje, da so zidovi moje ječe knjige, se mi je kljub otrplosti vsidral v možgane. To me je nekako pomirilo. Strah se je razvezal in pomirila sem se. Znojenje je prenehalo, oči so se privadile temi. Nekje visoko pod stropom sem zagledala droben pramen svetlobe. Stegnila sem se visoko na prste in se oprijela knjige ob žarku. S težavo sem jo izvlekla, a ob njeni teži je zdrknilo vame spoznanje; KO BOM PREBRALA DOVOLJ KNJIG, BO ZAME DOVOLJ SVETLOBE IN SONCA... Bilo je kot odrešenje. Te sanje nosim s seboj kot dragocen spomin na otroštvo.

S tem spominom premagujem stopnice v prvo nadstropje. Nisem poizkusila, če dvigalo dela. Ni važno. Važno je, da grem v knjižnico. Prvi vtis, ko odprem vrata, je barvna harmonija opreme, svetlobe, dostopnosti do knjig in neslišen korak. Prej smo bili vajeni hrupa s česte, škripajočih vrat in tal, temačnosti in utesjenosti. Zdaj vsega tega ni več. Zdaj je to lahtno okolje.

Drugi vtis je ponovljen, a vendarle drugačen od prejšnjega.

Vseh osem delavcev te hiše ima topel, prijateljski in visoko strokoven odnos do obiskovalca. Zdaj so njihovi obrazi ožarjeni z delovno zmago preselitve, rešeni utesjenosti, po domače povedano, zdaj še raje delajo, saj so dobili resnično primerno okolje. Treba jim je čestitati, da so zdržali v tistih prostorih, da so razvijali sodobne oblike knjižničarstva, da so se povzpeli med pomembne kulturne vrhove naše občine, da so bili že prej — in sedaj bodo še lažje — pomemben center tega mestnega predela. Pozdravimo se kot stari znanci. Sprejmejo me kot člana 4000-članske svoje družine. Razkošen občutek!

Popeljejo me po sobah. Splošno izobraževalni in leposlovni del, dela naših občanov, revije in časopisi, prostori za branje in študij, novitete. Novitete! Tu seveda korak zastane. Zahvalim se za spremstvo. Od tu dalje raziskujem sama.

Imam kaj raziskovati. Na steni zagledam Kardeljevo sliko. Stopim v sobo španskih borcev. Na panojih fotografije pogumnih in poštenih Slovencev, ki so se vključili v boj za ponosnega svobodnega človeka v zatirani Španiji. Fotokopije pesmi španskih in naših pesnikov o tem boju me več kot prepričajo, da je novi dom utemeljena investicija. Najvažnejše besede opredeljuje in dokazuje o junaštvih, vojaška odlikovanja, odličja in priznanja ter domolilna listina v vitrini so spodbuda za ogled tudi knjižnega dela te sobe. Tu je zbrana družbena misel. Domača in tuja. Politika torej. Seveda! Iskanje naj-

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

boste odslej prek Nsk redno poučeni.

Kot že rečeno, je tu tudi nekaj plošč pravljic in otroških pesmi. Otroci lahko obiščejo glasbeno sobo v spremstvu staršev ali starejših oseb, sami pa lahko začnejo obiskovati ta oddelek kot učenci 7. razreda osnovne šole. Manjši otroci pa imajo svoj kasetofon in 32 kaset s pravljicami, ki jih lahko poslušajo v cicanovnem kotičku, medtem ko se igrajo ali listajo po slikanicah in knjigah.

Poleg plošč so v glasbeni sobi tudi priročniki o glasbi in biografije velikih glasbenikov, ki si jih obiskovalci lahko izposodijo ali pa jih prebirajo med poslušanjem glasbe.

MAJDA PRIMOŽIČ

Zaplešite z nami

Tudi na plesnem področju smo krenili z mrtve točke, saj razen po nekaterih šolah pri nas te dejavnosti doslej nismo imeli razvite

Prvi korak je bil storjen že pred časom (sklic vseh šolskih mentorjev in drugih evidentiranih kulturnih delavcev s plesnega področja, ki živijo v naši občini), nato pa smo povabili k sodelovanju vse, ki jih ples kakorkoli zanima. Prijav je prišlo precej, tako da bomo konec septembra lahko začeli z rednim delom.

Vabimo pa še k sodelovanju vse, ki bi se nam želeli priključiti!

V okviru občinske ZKO bodo pod strokovnim vodstvom odbora za plesno dejavnost in njenih strokovnih sodelavcev delovale plesne skupine različnih zvrsti plesa. Za začetek se lahko odločite za disko — jazz balet (revijski plesi), družabne plesne, folkloro ali za ritmiko.

Pisne prijave pošljite do 20. septembra na naslov: ZKO Ljubljana Moste-Polje, Proletarska 1-III. V prijavi navedite svoje ime in priimek, rojstno letnico, stalno bivališče (popolno) in plesno smer, za katero ste se odločili.

Sprejemamo tudi prijave osnovnošolske mladine. Učenke in učenci bodo razdeljeni v skupine po starosti in seveda prav tako po zvrsteh plesa, ki jih zanimajo. Kajpak vabimo k sodelovanju odrasle vseh starosti (družabni plesi) — skratka vse, ki bi želeli v svojem prostem času združiti prijetno s koristnim.

M.Š.

ŠOLSTVO • ŠOLSTVO •

Seminar za modelarje

Mestna zveza organizacij za tehnično kulturo Ljubljana je po dogovoru z zavodom SRS za šolstvo organizirala konec avgusta dva seminarja za učitelje tehničnega pouka in mentorje prostovoljnih dejavnosti na osnovnih šolah.

Prvi je bil namenjen rekreaterjem, drugi pa letalskemu modelarstvu. Teoretični del obeh seminarjev je bil v mladinskem tehničnem centru na Rinski cesti (na sliki), praktični pa na letališču v Polju, kjer so na seminarju izdelane modele tudi preizkusili.

AM — fotoarhiv MZ OTK, Ljubljana